

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF	2
SAMENSTELLING VLAAMSE MEDIARAAD OP 31 DECEMBER 2000.....	4
WERKING	5
ADVIEZEN	7
CHRONOLOGISCH OVERZICHT VAN DE UITGEBRACHTE ADVIEZEN.....	7
INHOUDELIJK OVERZICHT VAN DE ADVIEZEN.....	8
<i><u>Voorstel van decreet</u></i>	8
<i><u>Ontwerp van decreet</u></i>	9
<i><u>Ontwerp van besluit</u></i>	10
<i><u>Regionale televisie</u></i>	11
<i><u>Kwaliteit</u></i>	12
BIJLAGEN	13

Woord vooraf

In de loop van 2000 concentreerde de Vlaamse Mediaraad zijn activiteiten vooral op een aantal mediathema's die door de Minister in zijn Beleidsnota naar voor geschoven werden: herziening van het decreet met betrekking tot regionale televisie, het in vraag stellen van de 5 minutenregel rond kinderprogramma's, kwaliteit op de openbare omroep en de lancering van landelijke private radio's. Aangezien het hier telkens om een complexe materie ging, werden werkgroepen opgericht om een basistekst voor de discussie in de Vlaamse Mediaraad voor te bereiden. Voor de werkzaamheden van deze werkgroepen kon steeds gerekend worden op leden van de Vlaamse Mediaraad, die vanuit hun deskundigheid, hun expertise of professionele ervaring bereid gevonden werden om intensief aan de tijdrovende vergaderingen mee te werken. Het is niet evident dat leden van de Vlaamse Mediaraad naast hun drukke beroepsbezigheden deze vaak moeilijke opdracht volledig op vrijwillige basis op zich nemen. In het jaarverslag van 1999 hielden wij reeds een pleidooi voor een betere infrastructuur en wetenschappelijke ondersteuning waarbij externe deskundigen kunnen ingeschakeld worden of studies uitbesteed worden zodat het voorbereidend werk hierdoor nog grondiger en sneller kan geschieden. Hiervoor moet het mogelijk zijn op flexibele formules terug te vallen zodat ingewikkelde bureaucratische procedures niet alles nodeloos vertragen en de adviezen de actualiteit achterna hinken. Het huidige overheidssysteem laat dit helaas niet toe. Een ruimere personeelsomkadering van de administratie Media die het voorbereidend en wetenschappelijk werk van de adviezen en de werkgroepen zou kunnen bijstaan, zou uiteraard reeds een belangrijke stap vooruit zijn.

Bij het advies rond de herziening van het decreet van regionale televisie opteerde een meerderheid van de Vlaamse Mediaraad om de oorspronkelijke tekst niet al te drastisch te wijzigen: verdere schaalvergroting en commercialisering werd eerder als een bedreiging dan als een opportuniteit voor de overlevingskansen van de regionale omroepen ingeschat.

De werkgroep TV-reclame en kinderen legde aan de Vlaamse Mediaraad een genuanceerd, goed onderbouwde werktekst voor die de problematiek van TV-reclame gericht op kinderen in de Vlaamse context kritisch doorlichtte; de tekst van het werkdocument werd door de Vlaamse Mediaraad quasi unaniem als advies overgenomen.

Ook de integrale tekst van de werkgroep "kwaliteit en openbare omroep" werd door de Vlaamse Mediaraad bijgetreden.

Met het oog op de concrete invulling van het wettelijk kader van de twee nieuwe, landelijke private radio's, zette een werkgroep zich aan het werk. De visies liepen soms uiteen maar uiteindelijk werden 3 adviezen unaniem uitgebracht.

Op herhaald verzoek van diverse leden van de Vlaamse Mediaraad wordt er in dit jaarverslag naar gestreefd een follow-up te brengen van wat er met de adviezen verder in het beleidsbeslissingsproces gebeurd is: werden ze genegeerd, gewijzigd of overgenomen? Welke commentaren lokten ze uit, welke discussies brachten zij op gang?

Er werd overeengekomen met de administratie Media vanaf 2001 aan de leden van de Vlaamse Mediaraad, met vaste regelmaat deze feedback te bezorgen. Voor de administratie Media is dit een extra werkbelasting, maar het loont de moeite omdat iedereen zich meer zal betrokken voelen bij het tot stand komen van het mediabeleid en er op deze manier een betere informatiedoorstroming tot stand komt.

De administratie Media zal vanaf april 2001 een website aanmaken voor de Vlaamse Mediaraad. Deze informatie zal terug te vinden zijn op de site www.vlaanderen.be, onder de rubriek Media. Op die manier zullen de jaarverslagen en de adviezen ook door iedereen online te raadplegen zijn.

Wij hopen samen met het personeel van de Administratie Media dat zij straks een vaste werkplek zullen krijgen zodat zij niet langer meer om de haverklap moeten in- en uitpakken en dus in betere werkomstandigheden mee aan de opbouw van een relevant mediabeleid kunnen werken.

Prof. Dr. E. De Bens
Voorzitter Vlaamse Mediaraad

Samenstelling

Samenstelling Vlaamse Mediaraad op 31 december 2000

Effectief lid

Plaatsvervangend lid

Mediadeskundigen

De Bens Els – voorzitter
Dumortier Jos
Van den Bulck Jan
Voorhoof Dirk
Pauwels Caroline

Vyncke Patrick
Uyttendaele Caroline
Vandebosch Heidi
Castille Valérie

Vertegenwoordigers van de gebruikers

Albrechts Jules – ondervoorzitter
De Bethune-Drieskens A.
Van Poucke Wim
Mechels Ivo
Notte Johan

Houthuys Kris
Vansteenbrugge Carine
Joossens Luk
De Koster Olivia
Van De Genachte Catherine

Vertegenwoordigers van de mediasector

Verfaellie Marleen
Fordyn Alex
Vercruysse Lut
Convent Christophe
Puttemans Karla
Berckmans Johan²
Van Ransbeek Roger
Neyts Freddy
Copers Annemie
Peeters Guy⁴
Lybeer Gerry

Peeters Jan
Walgrave Elisabeth
Meysmans Monika
Tillieux Patrick¹
Breuls Paul
Philippe Bonamie³
Van Moer Greta
Persoons Philippe
Vanheerentals Luc
Beyltjens Eddy⁵
De Paepe Robert

¹ Opvolger van Theo Sohie (MB van 22 mei 2000)

² Opvolger van Françoise Carlier (MB van 22 mei 2000)

³ Opvolger van Rick Tubbax (MB van 22 mei 2000)

⁴ Opvolger van Jan Terrie (MB van 22 mei 2000)

⁵ Opvolger van Etienne Blomme (MB van 22 mei 2000)

Werking

Aantal vergaderingen

De Vlaamse Mediaraad kwam zeven maal samen in 2000.

Aanwezigen per vergadering

24 januari 2000:	18
13 maart 2000:	15
27 april 2000:	14
12 mei 2000:	9
16 oktober 2000:	16
13 november 2000:	14
18 december 2000:	8

Werkgroepen

Binnen de Vlaamse Mediaraad werden in 2000 eveneens een aantal werkgroepen opgericht, voor het voorbereidende werk wat betreft een aantal concrete thema's.

De documenten die de respectievelijke werkgroepen aan de Vlaamse Mediaraad hebben voorgelegd, zijn als bijlage terug te vinden.

* * *

Reeds in 1999 werd de werkgroep Reclame en kinderen opgericht, die echter pas de werkzaamheden aanvatte in 2000.

Reclame en kinderen

Leden:

Els De Bens (voorzitter)

Christophe Convent

Dirk Voorhoof

Carine Vansteenbrugge
Robert De Paepe

Luk Joossens
Françoise Carlier

Deze werkgroep ging het belang na van de vijfminutenregel inzake reclame rond kinderprogramma's. Na een juridische situering van deze regel, werd overgegaan tot een overwegen van de gevolgen van het uitbreiden van deze regel naar vijftien minuten of van het volledig afschaffen van deze regel. De werkgroep zette de pro's en contra's van beide pistes op een rij en bracht op die manier een grondige analyse naar voor, als voorloper van het advies inzake reclame en kinderen. (bijlage p.15)

Kwaliteit op de openbare omroep

Leden:

Jan Van den Bulck (voorzitter)
Caroline Pauwels
Wim Van Poucke
Annemie Copers

Heidi Vandebosch
Lut Vercruysse
Els De Bens

De werkgroep kwam drie maal samen en boog zich over het begrip kwaliteit op de openbare omroep, ter voorbereiding van het advies op vraag van de heer minister.

De werkgroep hoorde eveneens de studiedienst van de openbare omroep omtrent deze materie. (bijlage p. 24)

Landelijke radio

Leden:

Els De Bens (voorzitter)
Lut Vercruysse
Freddy Neyts

Ivo Mechels
Christophe Convent
Dirk Voorhoof

De werkgroep Landelijke Radio kwam twee maal samen in 2000 en boog zich over de komst van landelijke radio-omroepen en meer bepaald omtrent de mogelijkheden en het frequentiebeheer. Deze werkgroep werd opgericht met het oog op de erkenning van landelijke radio-omroepen. (bijlage p. 26)

* * *

Adviezen

Chronologisch overzicht van de uitgebrachte adviezen

<u>Onderwerp</u>	<u>Advies nummer – datum</u>
✓ Herziening van de gecoördineerde decreten betreffende de regionale omroepen	2000 / 001 – 24/01/2000
✓ Voorstel van decreet van de heer C. Decaluwe betreffende het recht op informatie en houdende instelling van een recht van antwoord en een recht van mededeling ten aanzien van radio en televisie	2000 / 002 – 13/03/2000
✓ Voorstel van decreet van de heer C. Decaluwe houdende wijziging van artikel 82 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 (aanpassing van de 5 minutenregel inzake reclame rond kinderprogramma's)	2000 / 003 – 27/04/2000
✓ Ontwerp van decreet houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 – Landelijke radio-omroepen	2000 / 004 – 12/05/2000
✓ Ontwerp van decreet houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 – Landelijke particuliere radio-omroepen	2000 / 005 – 13/11/2000
✓ Kwaliteit op de openbare omroep	2000 / 006 – 13/11/2000
✓ Ontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 14 juli 1998 houdende de vaststelling van de procedure van het Vlaams Commissariaat voor de Media	2000 / 007 – 18/12/2000

Inhoudelijk overzicht van de adviezen

Voorstel van decreet

Voorstel van decreet van de heer C. Decaluwe betreffende het recht op informatie en houdende instelling van een recht van antwoord en een recht van mededeling ten aanzien van radio en televisie

Met een brief van 12 januari 2000 vraagt de heer minister om advies inzake dit voorstel van decreet.

In zijn advies wijst de Vlaamse Mediaraad erop dat dit voorstel van decreet moet samen gelezen worden met het wetsvoorstel betreffende het recht van antwoord en het recht van informatie en tot wijziging van artikel 587 van het Gerechtelijk Wetboek (17 december 1999).

De Vlaamse Mediaraad merkt op dat beide teksten best zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd, inzonderheid wat betreft de formulering van de basisregels.

Het kader moet garanties bieden voor een correcte toepassing van het recht op antwoord, met respect voor het evenwicht tussen de persvrijheid en de rechten van anderen, met name eer, waardigheid en goede naam.

De Vlaamse Mediaraad acht het echter niet wenselijk een recht van antwoord toe te kennen aan feitelijke verenigingen. In het wetsvoorstel is een dergelijk recht niet toegekend aan feitelijke verenigingen.

Uitspraak omtrent de geschillen in verband met het recht op antwoord is een uitsluitende bevoegdheid van de federale wetgever en kan derhalve niet bij decreet worden geregeld. (bijlage p. 31)

Intussen werd in de federale kamer een nieuw voorontwerp van wet met betrekking tot het recht van antwoord ingediend, waarbij wordt beoogd eveneens het recht van antwoord op radio en televisie te regelen.

Op 23 januari 2001 werd in het Vlaams Parlement een motie ingediend met betrekking tot een belangenconflict, ontstaan naar aanleiding van bovengenoemd voorontwerp.

Er werd overleg gepleegd met de federale minister van justitie.

Voorstel van decreet van de heer C. Decaluwe houdende wijziging van artikel 82 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 (aanpassing van de 5 minutenregeling inzake reclame rond kinderprogramma's)

Het betreft hier een advies dat op verzoek van het Vlaams Parlement werd geformuleerd.

Dit uitgebreid advies bundelt de grote krachtlijnen en pistes die omtrent deze problematiek bestaan. Na een juridische situering en een grondige ontleding van de neveneffecten van de bestaande 5 minutenregel, gaat de Vlaamse Mediaraad na welke mogelijke alternatieven er zijn en wat de plus –en minpunten zijn van de respectievelijke maatregelen.

Bij deze analyse wordt telkens rekening gehouden met de omroepen, de reclamewereld en de gebruikers.

Tot slot doet de Vlaamse Mediaraad een aantal aanbevelingen. Dit advies biedt verder nog achtergrondinformatie aan de hand van een uitgebreide bijlage. (bijlage p. 34)

De 5 minutenregel inzake reclame rond kinderprogramma's is nog steeds van kracht en werd dus niet uitgebreid naar 15 minuten, zoals werd voorgesteld in het voorstel van decreet.

Op 7 juni 2000 heeft het Vlaams Parlement een resolutie goedgekeurd waarin de Vlaamse regering wordt gevraagd de inspanningen van het Zweedse voorzitterschap voluit te steunen en tot een Europese regeling in verband met kinderreclame te komen, meer bepaald door de veralgemening van de 5 minutenregel.

Ontwerp van decreet

Ontwerp van decreet houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 – Landelijke radio-omroepen

Op vraag van de heer minister brengt de Vlaamse Mediaraad advies uit omtrent dit ontwerp van decreet dat het regelgevend kader inzake particuliere radio's wil actualiseren. Het gaat hier om een eerste fase in de hertekening van het Vlaamse radiolandschap, maar bepaald de introductie van landelijke radio-omroepen. Op die manier wordt een einde gemaakt aan het radiomonopolie van de openbare omroep VRT.

De Vlaamse Mediaraad is overwegend positief over dit ontwerp van decreet, maar betreurt de gefaseerde aanpak van de hervorming van het radiolandschap.

In het advies wordt eveneens de problematiek van het frequentieplan aangekaart, waarbij de nadruk wordt gelegd op het zendcomfort en de leefbaarheid.

De Vlaamse Mediaraad is eveneens voorstander van de inhoudelijke en selectieve erkenningscriteria, daar het spectrum een schaars goed is.

De aanvullende kwalificatiecriteria en hun wegingcoëfficiënt vormen een goed uitgangspunt, mits enige tekstcorrecties. (bijlage p. 57)

Het decreet van 1 december 2000 houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, werd op 9 januari 2001 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Op de tekstuele aanpassingen van de Vlaamse Mediaraad wordt grotendeels ingegaan, met uitzondering van de opmerkingen inzake:

- artikel 38octies, § 1, 9° inzake journalistieke deontologie, omdat deze bepaling nu identiek is voor alle particuliere omroepen

- artikel 38octies, § 1, 2° inzake de zendinstallaties en de maatschappelijke zetel, omdat dit ook moet worden getoetst aan het Europees recht
- artikel 38octies, § 3, 5° wordt een nieuwe paragraaf 4, zonder inhoudelijke wijzigingen
- artikel 38novies, § 2 blijft ongewijzigd

Ontwerp van decreet houdende wijziging van sommige bepalingen van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 – Landelijke particuliere radio-omroepen

De Vlaamse Mediaraad brengt op eigen initiatief een aanvullend advies uit waarin de nadruk wordt gelegd op een optimaal gebruik van het frequentiespectrum en een efficiënt en transparant beheer ervan, alsook op het vrijwaren van een kwalitatief radio-aanbod. (bijlage p. 60)

Ontwerp van besluit

Ontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 14 juli 1998 houdende vaststelling van de procedure van het Vlaams Commissariaat voor de Media

Met een brief van 15 december 2000 vraagt de heer minister om advies omtrent dit ontwerp van besluit.

De Vlaamse Mediaraad merkt in eerste instantie op dat de kwalificatiecriteria en inzonderheid de erkenningsvoorwaarden te gedetailleerd zijn en bijgevolg niet geloofwaardig overkomen. Ze bieden bovendien weinig flexibiliteit en gaan er van uit dat de omroepen reeds operationeel zijn. (bijlage p. 64)

Op 26 januari 2001 werd dit besluit door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd en werd het advies van de Raad van State gevraagd. Op het moment van de redactie van dit jaarverslag is dit advies nog niet gekend.

In het ontwerp werd rekening gehouden met de volgende opmerkingen van de Vlaamse Mediaraad:

- artikel 19bis, § 1, 10° en 11° werd aangepast omdat meer moet worden uitgegaan dat de verschillende kandidaat-omroepen op het ogenblik van de aanvraag nog niet operationeel zullen zijn
- artikel 19ter, § 1, 3°, dat de aanvullende kwalificatiecriteria met betrekking tot het businessplan vastlegt, werd uitgebreid tot de jaarrekening van het laatste boekjaar van de samenstellende delen van de rechtspersoon of van zijn aandeelhouders
- in artikel 19octies werd het laatste lid geschrapt, daar deze bepaling reeds decretaal werd vastgelegd

Op de volgende punten werd het advies van de Vlaamse Mediaraad echter niet gevolgd:

- het tweede lid van artikel 19ter, § 1, 1^o inzake de aanvullende kwalificatiecriteria ten aanzien van het programma-aanbod, wordt niet geschrapt*
- artikel 19ter, § 1, 2^o wordt in de oorspronkelijke vorm behouden*
- artikel 19quater werd door de Vlaamse Mediaraad in vraag gesteld. Het gaat hier wel degelijk over een retributie en niet om een belasting*

Regionale televisie

Herziening van de gecoördineerde decreten betreffende de regionale omroepen

Met een brief van 12 januari 2000 vraagt de heer minister om advies inzake regionale televisie-omroepen. De herziening van de decretale bepalingen inzake regionale televisie wordt eveneens besproken in de beleidsnota. De heer minister laat in de loop van het jaar 2000 een studie uitschrijven inzake de economische leefbaarheid van de regionale televisie-omroepen.

De Vlaamse Mediaraad brengt een uitgebreid advies uit waarin gepleit wordt voor een behoud van het huidige juridisch statuut en de exclusiviteit in het zendgebied. De huidige indeling van de verschillende zendgebieden kan behouden blijven.

Wat betreft de financiering stelt de Vlaamse Mediaraad een gemengde financiering voor, alsook een onrechtstreekse tussenkomst vanwege de overheid.

De raad wijst ook op het belang van de redactionele onafhankelijkheid. Grensoverschrijdende samenwerking tussen de omroepen moet ook mogelijk zijn, zonder dat dit evenwel leidt tot netwerkvorming.

Wat betreft de zendtijd kan het plafond van 300 uren per jaar volgens de Vlaamse Mediaraad worden opgeheven, alsook de verplichting om alle uren op te vullen. (bijlage p. 28)

Bij decreet van 1 december 2000 (Belgisch Staatsblad, 20 december 2000) worden sommige bepalingen inzake de regionale omroepen in de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, gewijzigd.

De regelgeving inzake regionale omroepen werd op de volgende punten gewijzigd:

- de herdefiniëring van de opdracht: in het advies werd gepleit voor het behoud van de definitie. In de gecoördineerde decreten van 25 januari 1995 werd de regionale omroep expliciet omschreven als een “complementair medium”. Bij decreet van 1 december 2000 werd deze notie weggelaten.

- de verhoging van de zendtijd en de opheffing van het plafond van 300 uitzenduren per jaar: in het advies wordt vermeld dat de Vlaamse Mediaraad geen bezwaar heeft tegen de opheffing van het 300u/jaar-plafond, mits evenwel bepaalde voorwaarden;

- de wijziging van de bepalingen inzake de zendtijd voor reclame namelijk de zendtijd voor reclame mag niet meer dan 15% van de jaarlijkse zendtijd bedragen. In artikel 82, § 7, tweede lid wordt bepaald dat wat de regionale omroepen betreft, de betaalde boodschappen van algemeen nut niet als reclame worden beschouwd. Door deze bepaling wordt het mogelijk om de regionale omroepen te financieren, onder meer door overheidscommunicatie (zie punt 5 van het advies).

In december 2000 schreef de heer minister een onderzoek uit naar de economische leefbaarheid van de regionale televisie-omroepen.

Op het ogenblik van de redactie van dit jaarverslag (maart 2001) waren nog geen concrete onderzoeksresultaten bekend.

Kwaliteit

Kwaliteit op de openbare omroep

Met een brief van 4 februari 2000 vraagt de heer minister om advies inzake maatregelen ter bevordering van de kwaliteit in de media.

Binnen de Vlaamse Mediaraad werd een werkgroep opgericht voor de voorbereiding van dit advies.

Het advies bestaat uit twee onderdelen, namelijk de definitie van het begrip kwaliteit en de elementen van het begrip kwaliteit.

Wat betreft de definitie wordt gewezen zich niet op persoonlijke smaak te beroepen en het belang van objectiveerbare en transparante criteria.

Naar de openbare omroep toe wijst de Vlaamse Mediaraad erop het aspect kwaliteit te verduidelijken en te onderstrepen.

Inzake de elementen van het begrip kwaliteit vestigt de Vlaamse Mediaraad tevens de aandacht op diversiteit. Andere elementen die aan bod komen zijn: professionalisme, toegankelijkheid, openbaarheid, artistieke vernieuwingsdrang, Vlaamse producties, onafhankelijkheid, ethiek, toetsing, transparantie, bereik en interactiviteit. (bijlage p. 61)

Op het ogenblik van de redactie van dit jaarverslag (maart 2001) werd nog geen gevolg gegeven aan dit advies.

Bijlagen

Documenten werkgroepen

* * *

Adviezen Vlaamse Mediaraad